

Sygn. akt: I C 154/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSR del. Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	Karolina Piкуła

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2014 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa J. G.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt I C 154/ 13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 czerwca 2013r. powód J. G. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej (...) Spółki z o.o. w G. kwoty 114.976,28 zł. tytułem zapłaty za weksel na kwotę 24.000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 1999r. do 3 czerwca 2013r. w wysokości 48.616,60 zł. oraz zapłaty za weksel na kwotę 14.000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 1999r. do 3 czerwca 2013r. na kwotę 28.359,68 zł. W uzasadnieniu pozwu powód podał, że Spółdzielnia (...) w likwidacji w G., której następcą prawnym jest pozwana, w ramach wzajemnych rozliczeń wystawiła na rzecz powoda dwa weksle własne na kwoty 14.000 i 24.000 zł. Oba weksle miały być płatne 1 grudnia 1999r. W dniu 3 czerwca 2013r. powód wezwał pozwaną do zapłaty należności głównej z weksli i odsetek za opóźnienie, a pozwana uznała w całości i bezwarunkowo roszczenie powoda.

Pozwana w odpowiedzi na pozew (k. 54) wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwana podniosła, że oba weksle zostały rozliczone w roku 2000 i miały zostać zniszczone. Pozwana wywodziła, że weksle stanowiły zabezpieczenie umów pożyczek zawartych w dniach 3 września 1999r. i 19 października 1999r. Rozliczenie należności nastąpiło poprzez objęcie przez powoda udziałów w spółce, na pokrycie których powód zaliczył swoje wierzytelności w stosunku do Spółki. Niezależnie od tego pozwana podniosła zarzut przedawnienia, wywodząc, że zgodnie z art. 70 prawa wekslowego roszczenia posiadacza weksla przeciwko wystawcy przedawniają się z upływem roku licząc od dnia płatności. Ponadto podniosła, że uznanie roszczenia jakiego miała dokonać pozwana nie może być skuteczne, albowiem dokonał go sam powód działając jako prokurent pozwanej, występując „po dwóch stronach w tym procesie”.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 3 września 1999r. pomiędzy powodem, a Spółdzielnią (...) w likwidacji zawarta została umowa pożyczki na kwotę 14.000 zł. (umowa k. 56). Na zabezpieczenie roszczeń powoda wynikających z umowy likwidator Spółdzielni H. G. wystawił weksel własny datowany na 3 września 1999r. na kwotę 14.000,- zł. Z treści weksla wynika, że miał on być płatny w dniu 1 grudnia 1999r. bez protestu. Miejscem płatności miała być siedziba firmy. Weksel nie zawiera żadnych innych adnotacji ani zapisów (kopia weksla k. 23). W dniu 19 października 1999r. pomiędzy tymi samymi stronami zawarta została kolejna umowa pożyczki na kwotę 24.000 zł. Na jej zabezpieczenie likwidator Spółdzielni wystawił w dniu 20 października 1999r. kolejny weksel własny na kwotę 24.000 zł., płatny w dniu 1 grudnia 1999r., bez protestu w siedzibie Spółdzielni w G. przy ul. (...). Weksel ten został następnie poręczony za wystawcę przez H. G. działającego imieniem Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego (...) Spółka z o.o. w G. jako prezesa zarządu tej Spółki (kopia weksla k. 22).

Pozwana jest następcą prawnym Spółdzielni (...) w likwidacji na skutek nabycia Spółdzielni jako zorganizowanego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. (okoliczność niesporna).

W dniu 3 czerwca 2013r. powód wystosował do pozwanej jako następcy prawnego Spółdzielni (...) w likwidacji wezwanie do zapłaty kwoty 42.359,68 zł. tytułem wykupu weksla z dnia 20 października 1999r. (prawdopodobnie jest to omyłka pisarska – weksel datowany był na 3 września 1999r.) na kwotę 14.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od 2 grudnia 1999r. W wezwaniu zakreślono trzydniowy termin do wykupu weksla i dokonania płatności.

Tego samego dnia powód wystosował do pozwanej jako poręczyciela wekslowego drugie pismo wzywające do zapłaty 72.616,60 zł. tytułem wykupu weksla z dnia 20 października 1999r. na kwotę 24.000 zł. wraz z ustawowymi odsetkami naliczanymi od dnia 2 grudnia 1999r. W wezwaniu również zakreślono trzydniowy termin do wykupu weksla i dokonania płatności. (wezwania do zapłaty k. 3 i 4). Na obu wezwaniach do zapłaty powód – działając jako prokurent pozwanej upoważniony do jednoosobowej reprezentacji pozwanej – zamieścił adnotację „uznaje bezwarunkowo i w całości roszczenie” i oświadczenie to opatrzył datą 3 czerwca 2013r.

Wezwania do zapłaty opatrzone zostały pieczętką prezentaty pozwanej z data 3 czerwca 2013r., prezentata nie zawiera jednak żadnego podpisu ani numeru ewidencyjnego dokumentu, pomimo, że praktyka nadawania takiego numeru i ewidencjonowania wpływających dokumentów była w Spółce stosowana. Powód nie przedkładał wystosowanych przez siebie wezwań do zapłaty żadnym innym osobom upoważnionym do reprezentowania Spółki (zeznania powoda na rozprawie w dniu 29 maja 2014r.). Po odwołaniu w dniu 28 czerwca 2013r. z funkcji prezesa zarządu pozwanej G. K., nowi członkowie zarządu dokonali przeglądu dokumentów Spółki. W dokumentach nie znaleziono dołączonych do pozwu wezwań do zapłaty (zeznania członka zarządu pozwanej A. K. na rozprawie w dniu 29 maja 2014r.).

Opisany wyżej stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dokumenty oraz zeznania stron tj. powoda i członka zarządu pozwanej A. K.. Pozostałe złożone przez strony dokumenty oraz zeznania świadków zgłoszone na okoliczności związane z rozliczeniem należności z weksli, okazały się nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wobec podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia i bezskuteczności dokonanego w dniu 3 czerwca 2013r. uznania.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda odnośnie uzyskania przez niego ustnej, bądź dorozumianej zgody ówczesnego prezesa zarządu pozwanej G. K. na dokonanie uznania w dniu 3 czerwca 2013r. Okoliczność ta nie została w żaden sposób wykazana, a sam powód przyznał, że nie przedstawiał wystosowanych przez siebie wezwań do zapłaty osobom upoważnionym do reprezentowania pozwanej, a uznania dokonał samodzielnie jako prokurent pozwanej.

Sąd zważył co następuje:

Wobec podniesienia przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia dochodzonego pozwem roszczenia należało w pierwszej kolejności dokonać oceny zasadności tego zarzutu. Strona pozwana powołała się na art. 70 prawa wekslowego, wywodząc, że roszczenia posiadacza weksla przeciwko wystawcy przedawniają się z upływem roku licząc

od dnia płatności. Powoływana regulacja odnosi się jednak do wystawcy weksla trasowanego. Kwestia przedawnienia roszczenia wobec wystawcy weksla własnego była wyjaśniana w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 czerwca 2003r. I CKN 434/01, wyrok z dnia 19 listopada 2004r., V CK 228/04, OSP 2005/11/130, wyrok z dnia 24 maja 2005r. ,

V CK 652/04) i zgodnie z jednolicie ukształtowanym poglądem regulują ją art. 103 i 104 w związku z art. 70 prawa wekslowego, a odpowiedzialność wystawcy weksla własnego jest taka sama jak odpowiedzialność akceptanta weksla trasowanego (art. 104) , zatem roszczenia przeciwko wystawcy weksla własnego, tak jak roszczenia przeciwko akceptantowi weksla trasowanego, przedawniają się z upływem trzech lat od daty płatności weksla (art. 70 prawa wekslowego). Przedawnienie roszczenia przeciwko poręczycielowi wekslowemu (awaliście) następuje natomiast według terminów przedawnienia roszczenia służącego posiadaczowi względem awalata (por. Prawo wekslowe i czekowe Komentarz, M. Czrnecki, L. Bagińska, Wyd. C.H. Beck Warszawa 2013, teza 11 i nast. do art. 32), a zatem w niniejszej sprawie roszczenia przeciwko poręczycielowi przedawniają się tak jak przeciwko wystawcy weksla własnego tj. z upływem trzech lat od daty płatności weksla (art. 70 w związku z art. 104 i 31 prawa wekslowego).

Jako, że oba będące przedmiotem postępowania weksla były płatne z dniem 1 grudnia 1999r., przedawnienie roszczeń wekslowych zarówno wobec wystawcy jak i poręczyciela nastąpiło z upływem trzech lat od tej daty, a więc z dniem 1 grudnia 2002r.

Roszczenie o odsetki za opóźnienie uzyskuje samodzielny byt niezależny od długu głównego i ulega przedawnieniu odrębnie od niego, osobno za każdy dzień, w ustanowionym w art. 118 k.c. trzyletnim terminie dla roszczeń okresowych, jednak najpóźniej w chwili przedawnienia się roszczenia głównego. Oznacza to, iż odsetki za opóźnienie dochodzone łącznie z niezapłaconą należnością główną dzielą w zakresie przedawnienia los należności głównej (tak wyrok Sadu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2005r., I CK 140/05, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2005r., III CK 30704, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2012r., I ACa 256/12).

W tej sytuacji podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia należy uznać za trafny. Okoliczności tej nie niweczy fakt dokonania przez powoda działającego jako prokurent pozwanej uznania roszczeń objętych wezwaniem do zapłaty z dnia 3 czerwca 2013r., albowiem dokonane uznanie w ocenie Sądu nie było skuteczne.

Poza sporem jest, że w dacie wystawienia wezwań do zapłaty, a zarazem ich uznania, powód był prokurentem pozwanej. Prokura jest szczególną formą pełnomocnictwa i w kwestiach nieuregulowanych przepisami art. 109¹ i nast. k.c. oraz przepisami odrębnymi, znajdują do niej zastosowanie przepisy o pełnomocnictwie (art. 98 i nast. k.c.). Zgodnie z art. 108 k.c. pełnomocnik nie może być drugą stroną czynności prawnej, której dokonywa w imieniu mocodawcy, chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa albo, że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów mocodawcy. W literaturze i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że ratio legis cytowanej normy prawnej (art. 108 k.c.) przemawia za odnoszeniem jej również do jednostronnych czynności prawnych. Omawiany przepis zakazuje wszelkich czynności, w których pełnomocnik jest zarazem drugim kontrahentem, a interes prawny pełnomocnika mógłby pozostawać w kolizji z interesem reprezentowanego. W niniejszej sprawie w sposób oczywisty taka kolizja występuje, a zatem dokonane w dniu 3 czerwca 2013r, uznanie roszczeń, jako czynność powoda „z samym sobą” , nie może być skuteczne w świetle art. 108 k.c.

Niezależnie od tego dokonane przez powoda jako prokurenta pozwanej uznanie jest tak oczywiście sprzeczne z interesem pozwanej i korzystne dla samego powoda, że należy potraktować je jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. i jako takie bezwzględnie nieważne.

Na marginesie należy również wskazać, że czynność poręczenia wekslowego dokonana przez spółkę kapitałową za prokurenta lub na rzecz prokurenta, wymaga w myśl art. 15 i 17 kodeksu spółek handlowych dla swej ważności zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia (odnośnie poręczenia wekslowego i art. 15 k.s.h. por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2009r., I CSK 297/08). Przepis art. 15 k.s.h. odnosi się w sposób wyraźny do umów, niemniej w ocenie Sądu analogicznie powinien mieć on zastosowanie do czynności jednostronnych polegających na

uznaniu roszczeń wynikających ze wskazanych w nim umów, czy też czynności polegających na zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia.

Jako, że czynność polegająca na dokonanych przez prokurenta pozwanej w osobie powoda w dniu 3 czerwca 2013r. uznaniu roszczeń związanych z wykupem weksli i zapłatą odsetek oraz zawarte w tym uznaniu zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, z opisanych wyżej powodów nie mogły odnieść skutku, Sąd uznając roszczenie za przedawnione oddalił powództwo.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto o przepis art. 98 k.p.c. Na zasądzone koszty złożyły się koszty zastępstwa procesowego strony pozwanej obliczone zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i opłata od pełnomocnictwa.

SSR (del) Łucja Oleksy-Miszczuk

Sygnatur akt I C 154/13

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron

- kal 21 dni

11.06.2014